

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2020-027

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 24 maart 2020
Zaaknummer Z/20/353436 /INT/20/949779
Onderwerp Eindevaluatie pilot Schuldenvrij
Portefeuillehouder Belinda Elfrink

Contactpersoon Roos Koopmans
E-mail R.Koopmans@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Van maart 2019 tot maart 2020 heeft de pilot 'Schuldenvrij' gelopen. Via deze raadinformatiebrief informeren wij u graag over de eerste bevindingen uit deze pilot.

Kernboodschap

Naar aanleiding van het coalitieakkoord is het doel van deze pilot om inwoners met (beginnende) schulden vroegtijdig in beeld te krijgen en te ondersteunen. Op basis van meldingen van betalingsachterstanden door o.a. woningcorporaties, Menzis, energie-, gas en waterleveranciers, benaderen wij de betreffende inwoners actief om hen passende, preventieve hulp te bieden. Hierdoor kan sneller dan voorheen worden ingesprongen op (dreigende) problematische schulden. In de periode maart 2019 tot maart 2020 zijn 106 nieuwe huishoudens in beeld gekomen. Dit sluit aan bij de doelstelling uit de beleidsnota armoede & schulden om per 1-1-2022 380 (gelijk aan 10%) meer huishoudens met een grote kans op problematische schulden in beeld te krijgen.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Coalitieafspraken
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk actief informeren

Inhoudelijke boodschap

In maart 2019 is de pilot 'Schuldenvrij' gestart door inzet van een preventiemedewerker. In de 12 maanden dat de pilot heeft gelopen zijn 106 huishoudens ondersteund vanuit de pilot. Deze inwoners waren zonder

de pilot waarschijnlijk in nog grotere schulden terecht gekomen. De beoogde doelstelling uit het schuldenbeleid, om per 1-1-2022 380 nieuwe huishoudens in beeld te hebben, zal naar hoge verwachting behaald worden met de acties die plaatsvinden ten behoeve van de borging van de pilot en de nieuwe gemeentelijke wettelijke taak tot vroegsignalering per 1-1-2021. De werkwijze in de pilot blijkt effectief. Ten behoeve van de borging wordt gewerkt aan uitbreiding van stabiele samenwerking met melders van betalingsachterstanden én partners die betalingsachterstanden kunnen signaleren. Daarnaast dient 2020 als voorbereidingsperiode voor de nieuwe gemeentelijke wettelijke taak tot vroegsignalering. Er loopt momenteel een onderzoek naar de effectieve wijze van vroegsignalering voor gemeente Zevenaar. Er is een breed scala aan dossiers binnengekomen. Het overgrote deel van de inwoners is succesvol geholpen. Er is ook een deel dat door de problematische schulden niet meer preventief genoemd kan worden en bij schuldhulpverlening thuishoort. Het is een positief neveneffect van de pilot dat deze inwoners, die tot nu toe niet in beeld waren bij schuldhulpverlening, zijn ondersteund. De baten van preventieve investeringen zoals deze pilot zijn pas na een aantal jaren merkbaar. Op basis van landelijke gegevens leidt een investering van €1,- in preventieve schuldhulpverlening tot een gemeentelijke besparing tussen de €1,57 - €2,91.

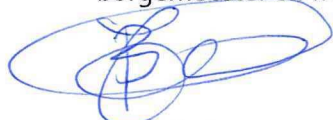
Voor een uitgebreidere toelichting op de resultaten en effectiviteit van de pilot, de kosten en de borging verwijzen wij u graag naar de bijlage 'Samenvatting eindevaluatie pilot Schuldenvrij'.

Communicatie en vervolgproces

Het document 'Samenvatting eindevaluatie pilot Schuldenvrij' betreft een eindevaluatie die wordt gedeeld met de samenwerkingspartners uit het armoedeplatform.

In het najaar van 2020 zal het College een besluit nemen over de inrichting van de wettelijke taak vroegsignalering per 1-1-2021. De gemeenteraad zal vervolgens over dit besluit worden geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
wnd. secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. *Samenvatting eindevaluatie pilot 'Schuldenvrij'*
Join kenmerk: INT/20/952924

Samenvatting eindevaluatie pilot 'Schuldenvrij'

Gemeente Zevenaar – maart 2020

Door Roos Koopmans

Inleiding

Wij streven naar een zo laagdrempelig mogelijke schuldhulpverlening. In de beleidsnota armoede en schulden 2019 is dan ook de ambitie opgenomen "Wij willen schulden sneller signaleren." Deze ambitie komt voort uit het feit dat 1 op de 5 huishoudens een grote kans heeft op problematische schulden. Voor gemeente Zevenaar betekent dit naar schatting 3800 huishoudens. Het doel van de pilot 'Schuldenvrij' is het actief benaderen van inwoners voor ondersteuning bij beginnende financiële problemen. De doelstelling die daartoe is opgenomen in de beleidsnota is als volgt: *"Op 1 januari 2022 hebben we van de 3800 huishoudens met een grote kans op problematische schulden 10% nieuwe huishoudens in beeld."*

Resultaten van de pilot 'Schuldenvrij'

Het doel van de pilot is het actief benaderen van inwoners voor ondersteuning bij beginnende financiële problemen om een schuldhulpverleningstraject te voorkomen. Door de samenwerking aan te gaan met melders van betalingsachterstanden komen inwoners met (beginnende) financiële problemen bij ons in beeld, waarna wij hen per brief benaderen met het aanbod voor een gesprek met de preventiemedewerker. In de pilotperiode maart 2019 t/m februari 2020 heeft dit geleid tot 106 aanmeldingen voor de pilot. In de trajecten zijn inkomsten, uitgaven en schulden in kaart gebracht, budgetcoaching gegeven en meegedacht in te nemen stappen. Het traject omvat maximaal 5 gesprekken. De toegang tot de pilot en schuldhulpverlening in algemene zin is makkelijker gemaakt doordat in het eerste kwartaal van 2019 het 'meldformulier schuldhulpverlening voor hulpverleners' op de gemeentelijke website is geplaatst.

Doelgroep

Tijdens de pilotperiode zijn er 106 trajecten in behandeling genomen. Hiervan zijn er 31 nog lopend en 75 reeds afgerond. Over deze 75 huishoudens kunnen we het volgende zeggen:

Tabel 2: Wijze van afronding van het preventieve traject

Wijze van afronding	Aantal trajecten
Schuldenvrij (100% afbetaling)	46
Aanmelding schuldhulpverlening	15
Aanmelding bewindvoering	12
Aanmelding budgetbeheer	3
Niet succesvol	8

Het totaal aantal trajecten uit deze tabel tellen niet op tot het totaal aantal afgeronde trajecten. Dat komt doordat sommige trajecten worden afgesloten met zowel een aanmelding SHV als bewindvoering of budgetbeheer.

De doelgroep die de preventiemedewerker ondersteunt is erg divers. Zowel in hoogte van schulden, variërend tussen de €1.000,- en € 177.945,- als in persoonlijke situatie zoals gedrag, leerbaarheid, vaardigheden en zorgproblematiek binnen het huishouden. Daarnaast zijn life-events zoals echtscheidingen, het gebrek aan vaardigheden, verslavingsproblematiek, overige psychische problematiek en verstandelijke beperkingen ook veelvoorkomend in de huishoudens die zijn

ondersteund in de pilot. Cijfers van het G40-stedennetwerk over 2019 laten zien dat bij huishoudens met schulden het gebruik van sociaal domeinvoorzieningen 2,5 keer zo vaak voorkomt. Dit vraagt om een integrale aanpak om de cyclus van armoede en schulden te doorbreken (G40-Stedennetwerk & Platform31, 2019). Onderstaande tabel laat zien naar welke soorten flankerende ondersteuning is verwezen tijdens de pilot.

Tabel 3: Flankerende ondersteuning vanuit pilot Schuldenvrij

Type flankerende ondersteuning	Aantal verwijzingen
Psychische ondersteuning	26
Gebiedsteam	4
Huisarts	1
Digisterker: cursus e-overheid t/m 27 jaar	5
Kunstwerk! : cursus 'koken binnen je budget'	6

Kosten en baten van de pilot 'Schuldenvrij'

Voor de pilot is totaal €100.000,- beschikbaar. Hiervan is €61.000,- besteed tijdens de pilotperiode. De resterende €39.000,- wordt in 2020 besteed aan de borging van de pilot. Door de aanzuigende werking van de pilot verwachten we extra kosten doordat er meer aanspraak wordt gemaakt op gemeentelijke voorzieningen en regelingen. In hoeverre inwoners via andere wegen anders ook gebruik zouden gaan maken van deze voorzieningen en regelingen is natuurlijk niet te zeggen, maar onderstaande tabel geeft de aantallen adviezen weer die gedaan zijn door de preventiemedewerker wat betreft het aanvragen van gemeentelijke ondersteuning.

Tabel 4: Extra kosten gemeentelijke voorzieningen per 12 maanden na adviezen vanuit pilot

Gemeentelijke ondersteuning	Aantal	Kosten
Aanvraag bijzondere bijstand t.b.v. bewindvoering	0	n.v.t. ¹
Aanvraag bijzondere bijstand t.b.v. overige doelen	1	€1080,-
Collectieve ziektekostenverzekering	10	€4875,60
Gelrepas	17	€3825,-
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	26	€8996,40
Kindpakket	1	€500,-
Totale extra kosten n.a.v. pilot 'Schuldenvrij'		€19.277,-

De baten van de pilot zijn op dit moment nog lastig vast te stellen, omdat besparingen op basis van preventieve inzet pas na een aantal jaar merkbaar worden. De landelijke gegevens die hierover bekend zijn laten zien dat een investering van €1,- in preventieve schuldhulpverlening de maatschappij in haar geheel tussen de €2,46 - €4,22 oplevert. Voor gemeenten ligt de besparing op een investering van €1,- tussen de €1,57 - €2,91. Wanneer we als gemeente de aanpak van multiproblematiek nog integraler kunnen aanpakken, zal dit bedrag nog meer oplopen.

Conclusie

Het doel van de pilot, het actief benaderen van inwoners voor ondersteuning bij beginnende financiële problemen, wordt bereikt door de manier waarop de pilot nu invulling krijgt. De actieve benadering van mensen met (beginnende) financiële problemen brengt een groot aantal nieuwe

¹ Ten opzichte van de tussenevaluatie zijn deze extra gemeentelijke kosten weggefallen. Dit omdat bleek dat de cliënten waarvoor bewindvoering is aangevraagd voldoende draagkracht hadden en de kosten daarom zelf betalen.

huishoudens in beeld. Bij juiste borging van de werkzaamheden zal de beoogde doelstelling, 380 nieuwe huishoudens in beeld, worden behaald. Bij een deel van de huishoudens dat door middel van deze pilot in beeld is gekomen is geen sprake meer is van beginnende financiële problemen, maar van problematische schulden. Echter kan dit worden gezien als positief neveneffect: zonder de pilot hadden deze huishoudens immers nóg later in beeld gekomen.

Borging

Om de werkzaamheden vanuit de pilot te borgen binnen het team schuldhulpverlening blijft de preventiemedewerker nog tot eind 2020 werkzaam voor gemeente Zevenaar. Dit wordt bekostigd vanuit het restantbedrag voor de pilot en de incidentele Rijksmiddelen preventie armoede en schulden die we in 2020 nog tot onze beschikking hebben. In december 2019 zijn de voorbereidingen voor de borging in gang gezet. Belangrijke voorwaarden voor een goede borging zijn het minder persoonsgebonden maken van de preventieve werkzaamheden en een eenduidig werkproces voor preventieve schuldhulpverlening vanaf het moment dat inwoners op gesprek komen. Hiernaast is ook van belang dat er goede afstemming en samenwerking is tussen gemeente en voorliggende voorzieningen, om flankerende ondersteuning in te zetten waar nodig en tot slot is een goed registratie van belang om onze inzet en output goed te monitoren en onze werkwijze hier waar nodig op aan te sturen.

Voorbereiding op WGS 2021

Per 1-1-2021 zal de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening aangepast worden. Vroegsignalering zal als wettelijke taak voor gemeenten opgenomen worden en gemeenten krijgen adviesrecht bij een aanvraag bij de rechtbank voor beschermingsbewind bij schulden. Voor dit laatste zijn we reeds gestart met de screeningstool Mesis op basis waarvan we een advies kunnen doen voor de meest passende hulp per inwoner met schulden. De borging van de werkzaamheden uit de pilot Schuldenvrij en een onderzoek naar een effectieve wijze van vroegsignalering vormen de voorbereiding op de nieuwe wettelijke taak. De extra wettelijke taken gaan niet gepaard met extra financiële rijksmiddelen. Tevens zullen we de incidentele Rijksmiddelen preventie armoede en schulden vanaf 2021 niet meer ontvangen. Naar verwachting zal het college in het najaar van 2020 een besluit nemen over de wijze van invulling van de wettelijke taak tot vroegsignalering.